

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRO
ĮSAKYMAS

DĖL ŠVIETIMO ĮSTAIGŲ MODERNIZAVIMO PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2013 m. gegužės 10 d. Nr. V-410
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 228 (Žin., 2013, Nr. [29-1406](#)), 113 punktu:

1. T v i r t i n u Švietimo įstaigų modernizavimo programą (pridedama).
2. R e k o m e n d u o j u savivaldybėms dalyvauti įgyvendinant 1 punkte nurodytą programą ir iš savivaldybių biudžetų skirti lėšų jai įgyvendinti.

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS

DAINIUS PAVALKIS

SUDERINTA

Lietuvos savivaldybių asociacijos

2013 m. gegužės 3 d. raštu Nr. (13)-SD-320

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo
ministro 2013 m. gegužės 10 d. įsakymu
Nr. V-410

ŠVIETIMO ĮSTAIGŲ MODERNIZAVIMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo įstaigų modernizavimo programos (toliau – Programa) paskirtis – sudaryti sąlygas atnaujinti (modernizuoti) švietimo įstaigas, kuriose Švietimo ir mokslo ministerija įgyvendina savininko ir (ar) dalininko teises ir pareigas, savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklas (toliau kartu vadinama – švietimo įstaigos).

2. Programos vykdytojai – Švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybės, švietimo įstaigos.

3. Programoje sąvoka „valstybės projektai“ suprantama kaip:

3.1. valstybės projektai pagal Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir veiksmų programas, taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 17 d. nutarimu Nr. 1139 (Žin., 2007, Nr. [114-4637](#); 2012, Nr. 90-4698);

3.2. projektai, įgyvendinami pagal Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. D1-275 (Žin., 2010, Nr. [42-2040](#)). Šiems projektams skirtas finansavimas pagal Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo atitinkamų metų sąmatą detalizuojančio plano priemonę, kuri apibūdina švietimo įstaigų pastatų atnaujinimą (modernizavimą) sumažinant energijos suvartojimo sąnaudas.

4. Programoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. [23-593](#); 2011, Nr. [38-1804](#)) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

5. Švietimo įstaigų, kurios įtrauktos į Programą, investicijų projektai turi būti parengti

vadovaujantis Investicijų projektų rengimui taikomų reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 201 (Žin., 2001, Nr. [60-2172](#); 2011, Nr. 115-5418).

II. BŪKLĖS ANALIZĖ

6. Švietimo įstaigų pastatų šildymo išlaidos sudaro nemažą dalį jų ūkio išlaidų. Šalyje veikia 1242 bendrojo ugdymo mokyklos, 76 profesinio mokymo įstaigos. Švietimo įstaigų pastatų, kuriuos būtina atnaujinti (modernizuoti), kapitalinis remontas buvo atliekamas 1965–1987 metais, vidutinis laikotarpis nuo paskutinio jų kapitalinio remonto – 30 metų.

7. Įgyvendinant Savivaldybių infrastruktūros plėtros 2000–2004 metų programos rengimo tvarką, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 734 (Žin., 2000, Nr. [53-1533](#)), Mokyklų tobulinimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. 759 (Žin., 2002, Nr. [54-2130](#)), Bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų rekonstravimo ir aprūpinimo mokymo priemonėmis 2006–2008 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 16 d. nutarimu Nr. 1230 (Žin., 2005, Nr. [137-4919](#)), ir Švietimo įstaigų modernizavimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 1290 (Žin., 2008, Nr. [142-5638](#)), įgyvendintą 2009–2012 metais, iki 2013 metų atnaujintos (modernizuotos) 576 švietimo įstaigos. Vykdytą 1996–2012 metais švietimo įstaigų pastatų atnaujinimo (modernizavimo) projektų patirtis parodė, kad įdiegus energijos taupymo priemones, susijusias su pastatų ir šilumos tiekimo sistemų atnaujinimu (modernizavimu), atnaujintose (modernizuotose) švietimo įstaigose pagerėjo higienos sąlygos, šilumos sutaupoma nuo 30 iki 47 procentų.

8. Daugelio švietimo įstaigų pastatų fizinė būklė ir inžinerinė įranga neatitinka energijos taupymo ir higienos reikalavimų:

8.1. dėl didelio fizinio susidėvėjimo, per mažos stogo ir išorinių sienų šiluminės varžos pažeidžiamas patalpų mikroklimatas, didėja vaikų sergamumas;

8.2. dėl pastatų fasadų apdailos irimo išorinės sienos drėgnesnės ir laidesnės šilumai;

8.3. dideli ir nesandarūs pastatų langai, mediniai rėmai deformuoti, vietomis išpuvę;

8.4. persikreipusios medinės durų staktos, vyriai ir užraktai dažnai keisti, todėl prastai pritvirtinti;

8.5. pastatų šildymo įranga susidėvėjusi;

8.6. susidėvėjusi vandentiekio ir nuotekų įranga, sutrūniję vamzdiniai, paslėpti po betono grindimis, susidėvėję sanitariniai įrenginiai;

8.7. naudojamos natūraliu vėdinimu, esama mechaninė vėdinimo įranga nenaudojama, nes skleidžia triukšmą, didelės elektros energijos sąnaudos. Kai kuriose švietimo įstaigose ji išmontuota;

8.8. susidėvėjusi apšvietimo sistema ir elektros instaliacija;

8.9. dalyje mokyklų prie sporto salių nesutvarkyti persirengimo kambariai, neveikia dušai arba jie neįrengti;

8.10. susidėvėję laiptai;

8.11. švietimo įstaigos aplinka nėra pritaikyta mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių;

8.12. nėra įrengtų priešgaisrinių ir apsaugos sistemų;

8.13. dalies pastatų konstrukcijų būklė avarinė;

8.14. dalyje pastatų naudotos sveikatai kenksmingos medžiagos (asbesto plokštės, asbesto stogų lakštai);

8.15. reikia rengti pastatų atnaujinimo (modernizavimo) techninius projektus, atlikti projektų bendrąją ekspertizę.

9. Daugelyje švietimo įstaigų susidėvėję baldai, ypač mokykliniai stalai ir kėdės, jų nepakanka, kad būtų galima pritaikyti pagal mokinių ūgį. Prastas klasių apšvietimas. Kasmet

mažėja pirmosios sveikatos grupės mokinių, gausėja antrosios sveikatos grupės „rizikos“ mokinių.

10. Pastarųjų metų patirtis rodo, kad vietinio šilumos punkto, šildymo sistemos atnaujinimas (modernizavimas) ir tinkamas reguliavimas – veiksmingos energijos taupymo ir higienos sąlygų gerinimo priemonės. Racionaliai vartojant šilumos ir elektros energiją, atnaujinant (modernizuojant) statinius visapusiškai gerinama jų būklė, veiksmingiau naudojamos švietimo įstaigos ūkiui išlaikyti skiriamos lėšos, o už sutaupytas lėšas galima atnaujinti (modernizuoti) švietimo įstaigų pastatų vidaus įrangą, nupirkti mokyklinių baldų. Minėtąsias energijos taupymo priemones reikia taikyti kompleksiskai – kartu keisti langus, renovuoti stogus, šiltinti sienas, atlikti kitus konstrukcijų elementų būklės atnaujinimo ar gerinimo darbus. Esant blogai švietimo įstaigų šilumos ūkio ir bendrai pastatų fizinei būklei reikia nedelsiant atnaujinti (modernizuoti) švietimo įstaigų pastatus ir mokyklinius baldus.

11. Švietimo įstaigų atnaujinimo (modernizavimo) įgyvendinimo etapai:

11.1. I etapas. Įgyvendintas 2009–2012 metais vadovaujantis Švietimo įstaigų modernizavimo programa. Programos įgyvendinimo priemonėms finansavimas buvo skirtas pagal šalies finansines galimybes iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete ir Valstybės investicijų programoje Švietimo ir mokslo ministerijai patvirtintų bendrųjų asignavimų (28 mln. litų), Europos Sąjungos ir bendrojo finansavimo lėšų (248,6 mln. litų), savivaldybių biudžetų lėšų ir kitų teisėtai gautų lėšų. Šiame etape programai įgyvendinti iš viso buvo skirta 276,6 mln. litų, iš jų pastatams modernizuoti – 273,9 mln. litų, baldams įsigyti – 2,7 mln. litų.

11.2. II etapas. Programa įgyvendinama 2013–2016 metais. Programos įgyvendinimo priemonės finansuojamos pagal šalies finansines galimybes iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete ir Valstybės investicijų programoje Švietimo ir mokslo ministerijai patvirtintų bendrųjų asignavimų, savivaldybių biudžetų lėšų ir kitų teisėtai gautų lėšų.

III. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

12. Programos tikslas – atnaujinti (modernizuoti) švietimo įstaigas, kad būtų sudarytos sąlygos mažinti energijos sąnaudas pastatuose, gerinti mokymo aplinką ir ugdymo kokybę.

13. Programos uždaviniai:

13.1. atnaujinti (modernizuoti) švietimo įstaigų pastatus: sumažinti energijos suvartojimą, atnaujinti (modernizuoti) vidaus patalpas;

13.2. užtikrinti mokiniams sveikas ir saugias mokymosi ir ugdymo sąlygas, šalinti Visuomenės sveikatos centro pripažintas sveikatai kenksmingas medžiagas;

13.3. aprūpinti dalį atnaujinamų (modernizuojamų) švietimo įstaigų ir dalį švietimo įstaigų, kuriose nėra užtikrinama saugi, kokybiška mokymo ir ugdymo aplinka, mokykliniais baldais;

13.4. likviduoti pastatų avarinę būklę.

IV. MODERNIZUOJAMŲ ŠVIETIMO ĮSTAIGŲ ATRANKA

14. Švietimo ir mokslo ministerija, atsižvelgdama į einamaisiais metais Programai įgyvendinti Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto skirtas lėšas, raštu kreipiasi į savivaldybes prašydama vadovaujantis Programos 18 punkte nustatytais atrankos kriterijais atrinkti atnaujinti (modernizuoti) švietimo įstaigą (-as).

15. Švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybės, atsižvelgdamos į Programos 18 punkte nurodytus atrankos kriterijus, atranka švietimo įstaigas, siūlomas įtraukti į švietimo įstaigų, atnaujinamų (modernizuojamų) iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir Valstybės investicijų programoje Švietimo ir mokslo ministerijai patvirtintų bendrųjų asignavimų ir kitų šiam tikslui skirtų lėšų, sąrašą.

16. Švietimo ir mokslo ministro įsakymu sudaryta komisija įvertina atrinktų švietimo įstaigų atitiktį Programos 18 punkte nurodytiems atrankos kriterijams ir patvirtina švietimo

įstaigų, einamaisiais metais atnaujinamų (modernizuojamų) iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete ir Valstybės investicijų programoje Švietimo ir mokslo ministerijai patvirtintų bendrųjų asignavimų ir kitų šiam tikslui skirtų lėšų, sąrašą.

17. Švietimo ir mokslo ministro įsakymu ne vėliau kaip iki 2013 m. birželio 30 d., o 2014–2016 metais iki kovo 1 d., atsižvelgiant į Programai įgyvendinti skirtų lėšų paskirstymą, tvirtinamas einamaisiais metais atnaujinamų (modernizuojamų) švietimo įstaigų sąrašas.

18. Atrenkant švietimo įstaigas į pagal Programą atnaujinamų (modernizuojamų) švietimo įstaigų sąrašą gali būti įtraukiamos švietimo įstaigos, atitinkančios šiuos atrankos kriterijus:

18.1. atsižvelgiama į 11.1 punkte apibūdintą I etapą ir iki 2013 m. pradėtus ir nebaigtus įgyvendinti valstybės projektus:

18.1.1. 2013 m. atnaujinti (modernizuoti) atrenkant švietimo įstaigas yra atsižvelgiama į I etape pradėtus ir nebaigtus įgyvendinti valstybės projektus ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2009 m. liepos 24 d. įsakymu Nr. 4-379 „Dėl valstybės projektų sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. [91-3941](#); 2013, Nr. [31-1540](#)), Projektų, kuriems skiriamas finansavimas pagal finansavimo kryptį „Švietimo įstaigų pastatų atnaujinimas (modernizavimas) sumažinant energijos suvartojimo sąnaudas“ sąrašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. D1-508 (Žin., 2012, Nr. [69-3553](#)), Rezerviniu projektų sąrašu pagal priemonę „Biokuro katilų iki 500 kW galingumo įrengimas visuomeninės paskirties pastatuose“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. D1-784 (Žin., 2012, Nr. 144-5794), Projektų, kuriems skiriamas finansavimas pagal priemonę „Švietimo įstaigų pastatų atnaujinimas (modernizavimas) sumažinant energijos suvartojimo sąnaudas“, sąrašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. D1-1048 (Žin., 2012, Nr. [144-7441](#));

18.1.2. 2014 m. atnaujinti (modernizuoti) atrinktų švietimo įstaigų sąrašas gali būti papildomas 2013 m. atnaujinti (modernizuoti) atrinktomis švietimo įstaigomis, kurios 2013 m. neturi galimybių įsisavinti skirtą finansavimą;

18.2. vadovaujantis Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 768 (Žin., 2011, Nr. [79-3869](#)), turi būti parengtas ir patvirtintas mokyklų tinklo pertvarkos 2012–2015 metų bendrasis planas ir numatyta mokyklos veiklos perspektyva;

18.3. savivaldybės taryba turi būti priėmusi sprendimą padengti iš savivaldybės biudžeto lėšų 20 procentų numatomų pastatų atnaujinimo (modernizavimo) išlaidų:

18.3.1. atvejais, kai įsisavinant valstybės projektams skirtą Europos Sąjungos struktūrinių fondų, Klimato kaitos specialiosios programos finansavimą yra vykdomas švietimo įstaigos pastato energetinių charakteristikų gerinimas, ir atvejais, kai pagal Programos 18 punkte nurodytus atrankos kriterijus atrinkta švietimo įstaiga – savivaldybė prie pastatams atnaujinti (modernizuoti) skirtos Europos Sąjungos ir bendrojo finansavimo lėšų sumos iš savivaldybės biudžeto lėšų turi skirti 20 procentų šios sumos (netaikoma avarinės būklės pastatams atnaujinti). Šios savivaldybės biudžeto lėšos gali būti naudojamos Programos 8 punkte nurodytiems pastatų atnaujinimo (modernizavimo) darbams vykdyti;

18.3.2. atvejais, kai švietimo įstaigų pastatams, atitinkamais metais atnaujinamiems (modernizuojamiems) iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete ir Valstybės investicijų programoje Švietimo ir mokslo ministerijai patvirtintų bendrųjų asignavimų ir kitų šiam tikslui skirtų lėšų, iš savivaldybės biudžeto lėšų turi skirti ne mažiau kaip 20 procentų šios sumos, kas sudaro ne mažiau kaip 77 tūkst. litų;

18.4. pastatų avarinei būklei likviduoti 18.3 punkto sąlyga netaikoma. Iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete ir Valstybės investicijų programoje Švietimo ir mokslo ministerijai patvirtintų bendrųjų asignavimų ir kitų šiam tikslui skirtų lėšų finansavimas yra skiriamas 100 procentų.

V. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS IR ĮGYVENDINIMAS

19. Numatomos šios Programos įgyvendinimo priemonės:

19.1. atnaujinti (modernizuoti) pastatus:

19.1.1. mažinti energijos suvartojimą: pakeisti langus, laukujes duris, atnaujinti šilumos punktus (katilines), šildymo, karšto vandens tiekimo sistemas, šiltinti stogus, sienas, atnaujinti ir įrengti elektros, vėdinimo, priešgaisrines ir apsaugos sistemas, įgyvendinti kitas energijos suvartojimą mažinančias priemones;

19.1.2. techniškai sutvarkyti vandentiekio ir nuotekų sistemas;

19.1.3. gerinti higienos sąlygas: remontuoti valgyklų, aktų, sporto salių, sanitarinių patalpų, sienų, lubų apdailą, keisti grindis, duris, pritaikyti švietimo įstaigos aplinką mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių;

19.1.4. rengti pastatų atnaujinimo (modernizavimo) techninius projektus, atlikti projektų bendrąją ekspertizę;

19.2. gerinti mokymosi ir ugdymo sąlygas: aprūpinti mokymo klases, kabinetus mokykliniais baldais.

20. Kasmet, patvirtinus atnaujinamų (modernizuojamų) švietimo įstaigų sąrašą, Programos vykdytojai parengia atrinktų švietimo įstaigų investicijų projektus, pagal investicijų projektus – techninius projektus, atlieka techninių projektų ekspertizę, įvykdo darbų, prekių ir paslaugų pirkimus, organizuoja statybos darbus, jų techninę priežiūrą ir atlieka kitus darbus, susijusius su atitinkamo investicijų projekto įgyvendinimu.

21. Mokykliniai baldai perkami centralizuotai iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete ir Valstybės investicijų programoje Švietimo ir mokslo ministerijai patvirtintų bendrųjų asignavimų.

VI. PROGRAMOS FINANSAVIMAS

22. Programa įgyvendinama 2013–2016 metais. Programos įgyvendinimo priemonės finansuojamos pagal šalies finansines galimybes iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete ir Valstybės investicijų programoje Švietimo ir mokslo ministerijai patvirtintų bendrųjų asignavimų, savivaldybių biudžetų lėšų ir kitų teisėtai gautų lėšų. Preliminarus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų poreikis Programai įgyvendinti – iš viso 45 mln. litų, iš jų pastatams modernizuoti – 40 mln. litų, baldams įsigyti – 5 mln. litų.

23. Švietimo ir mokslo ministerija su savivaldybių administracijomis pasirašo lėšų naudojimo sutartis, atitinkančias Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 543 (Žin., 2001, Nr. [42-1455](#); 2004, Nr. [96-3531](#)), nustatytus reikalavimus.

VII. VERTINIMO KRITERIJAI

24. Programos vertinimo kriterijai:

24.1. atnaujintų (modernizuotų) švietimo įstaigų skaičius, sutaupyta energijos (procentais);

24.2. mokinių, kurie mokosi geresnėmis sąlygomis, skaičius;

24.3. švietimo įstaigų, aprūpintų mokykliniais baldais, skaičius;

24.4. pastatų avarinės būklės likvidavimas (procentais).

VIII. NUMATOMI REZULTATAI

25. Numatoma atnaujinti (modernizuoti) ne mažiau kaip 120 švietimo įstaigų pastatus. Atnaujintuose (modernizuotuose) švietimo įstaigų pastatuose bus taupiau naudojama energija.

Švietimo įstaigos kasmet sutaupys apie 20 procentų energijos.

26. Numatoma likviduoti švietimo įstaigų pastatų avarinę būklę – ne mažiau kaip 2 procentai nuo numatytų atnaujinti (modernizuoti) švietimo įstaigų pastatų skaičiaus.

27. Įgyvendinus Programą, ne mažiau kaip 38 900 mokinių pagerės mokymosi ir higienos sąlygos.

28. Ne mažiau kaip 100 švietimo įstaigų bus aprūpinta mokykliniais baldais.

IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Programos įgyvendinimą koordinuoja ir įgyvendinimo stebėseną atlieka Švietimo ir mokslo ministerija.

30. Savivaldybės administracijos, dalyvaujančios įgyvendinant Programą, už priemonių vykdymą atsiskaito lėšų naudojimo sutartyje nurodytais terminais ir tvarka.

31. Pasibaigus metams, kartu su metine veiklos ataskaita Švietimo ir mokslo ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei informaciją apie Programos įgyvendinimą.
